

Стоматологик пломба мамлакатимизда ишлаб чиқарилган товарлар билан тўлганлиги даражаси ҳамда рақобат муҳити тўғрисида МАЪЛУМОТ

Рақобат қўмитаси томонидан ТИФ ТН коди 3006400000 остидаги **стоматологик пломба** товар бозоридаги рақобат муҳитини таҳлил қилиш ҳамда ички бозорнинг мамлакатимизда ишлаб чиқарилган товарлар билан тўйинганлиги даражасини аниқлаш бўйича ўрганилди.

Ўрганиш Миллий статистика қўмитасининг 2023 йил учун саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмлари маълумотлар базаси ҳамда Божхона қўмитасининг импорт ва экспорт маълумотларига асосан ўтказилди.

I. Стоматологик пломба импорт ва экспорт ҳолати.

2023 йилда **17 та** корхона томонидан **16 та** давлатдан қиймати **1,8 млн АҚШ доллари**га тенг бўлган **28 тн** стоматологик пломбалар **импорт** қилинган. Импорт қилинган маҳсулотларнинг **59 фоизи** – **Россия**, **11 фоизи** – **Жанубий Корея**, **30 фоизи** эса бошқа **15 та** давлатлар ҳиссасига тўғри келади.

Импортнинг концентрация даражаси ўрганилганда **энг йирик 5 та** импорт қилувчи корхона ҳиссасига жами импортнинг **97 фоизи** тўғри келган. Шунингдек, импорт асосида олиб келинган стоматологик пломбаларнинг **ўртача нархи 1 кг** учун **65 доллар**га тўғри келган.

2023 йилда **1 та** корхона томонидан қиймати **15,6 минг доллар**га тенг бўлган **200 кг** стоматологик пломбалар экспорт қилинган.

II. Ички бозордаги рақобат ҳолати.

Таҳлиллар доирасида стоматологик пломбалар ишлаб чиқариш бозоридаги рақобат ҳолати халқаро тан олинган **ННИ (Херфиндал-Хиршман индекси)** орқали баҳоланди.

Миллий статистика қўмитасининг расмий маълумотларига кўра, 2023 йилда **2 та** хўжалик юритувчи субъектлар томонидан стоматологик пломбалар ишлаб чиқарилган.

Хўжалик юритувчи субъектлар сони ва ишлаб чиқариш ҳажмлари маълумотлари асосида **ННИ** ҳисобланганда, индекс натижаси **5 360 пункт**га тенг бўлганлиги ва ушбу товар бозорида **рақобат муҳити ривожланмаганлиги** аниқланди.

*Маълумот учун: **ННИ** (Херфиндал-Хиршман индекси) бозордаги рақобат муҳитини баҳолаш ва концентрация даражасини аниқлаш учун фойдаланилади. Унга кўра, ННИ кўрсаткич 0 дан 1500 пунктгача бўлганда **рақобат муҳити ривожланган**, 1500 дан 2500*

пунктгача бўлганда рақобат муҳити етарлича ривожланмаган, 2500 дан 10 000 пунктгача бўлганда бозор юқори даражада монополлашган ҳисобланади.

III. Ички бозорнинг мамлакатимизда ишлаб чиқарилган товарлар билан тўлганлиги даражаси.

Миллий статистика қўмитаси ва Божхона қўмитасининг 2023 йил бўйича расмий статистика маълумотларига асосан ички бозорда ТИФ ТН коди 3006400000 остидаги стоматологик пломбаларнинг мамлакатимизда ишлаб чиқарилган товарлар билан тўйинганлиги даражаси аниқланди.

Маълумот учун, мамлакатимизда ишлаб чиқарилган товарлар билан тўйинганлиги даражасини аниқлаш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 20 декабрдаги 303-сонли қарорида белгиланган тартибда ҳисобланди.

2023 йил давомида мамлакатимизда қиймати 6,7 млрд сўмлик **24 тн** стоматологик пломбалар ишлаб чиқарилган.

Мазкур маълумотлар асосида стоматологик пломбаларнинг мамлакатимизда ишлаб чиқарилган товарлар билан тўйинганлик даражаси 2023 йилда **46 фоиз**ни ташкил этганлиги аниқланди.

Маълумот учун, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 20 декабрдаги 303-сонли қарорига асосан товар бозори ҳажмида мамлакатимизда ишлаб чиқарилган товарлар улуши 80 фоиздан кўп бўлганда бозор товар билан тўйинган ҳисобланади ва мазкур улуш ушбу кўрсаткичдан кам бўлганда товар билан тўйинмаган ҳисобланади.

Республикада ишлаб чиқарилган стоматологик пломба нинг ўртача нархи **1 кг** учун ўртача **24 долларга** тўғри келган.

IV. Хулоса.

ТИФ ТН коди 3006400000 остидаги стоматологик пломбалар бозорининг тўйинганлик даражаси **46 фоиз**ни ташкил этиши ҳамда ички бозорда мазкур маҳсулотга бўлган талабнинг юқорилиги сабабли, ушбу маҳсулотни ишлаб чиқариш бўйича **мавжуд қувватларни кенгайтириш ва янги лойиҳаларни амалга ошириш мақсадга мувофиқ** ҳисобланади.